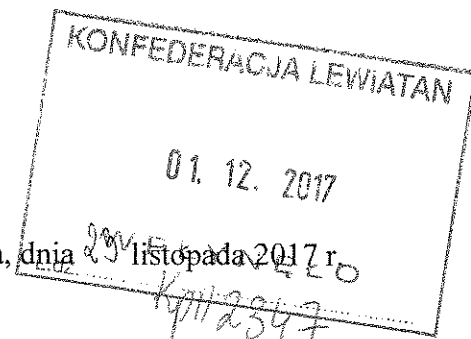

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 29 listopada 2017 r.

DUS.II.02100.2.2017.BB

doc. p. R. Lisicki

Według rozdzielnika

Na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2015 r. poz. 2029), przesyłam w załączeniu projekt ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz niektórych innych ustaw (UD 319) wraz z uzasadnieniem i oceną skutków regulacji, z uprzejmą prośbą o wyrażenie opinii do przedmiotowego projektu w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego projektu.

Projekt przekazany został także w wersji elektronicznej.

Otrzymują:

1. Pani Henryka Bochniarz – Prezydent Konfederacji Lewiatan
2. Pan Andrzej Malinowski – Prezydent Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej
3. Pan Marek Goliszewski – Prezes Związku Pracodawców Business Centre Club
4. Pan Jerzy Bartnik – Prezes Związku Rzemiosła Polskiego

USTAWA

z dnia 2017 r.

o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1255 oraz z 2017 r. poz. 456 i 1386) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 w ust. 2 uchyla się pkt 2;

2) w art. 12:

a) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Członkom rodzin pozostałym po kombatantach będących inwalidami wojennymi lub wojskowymi przysługują świadczenia pieniężne i inne uprawnienia przewidziane w przepisach ustawy, o której mowa w ust. 1, z wyłączeniem uprawnień określonych w art. 12a i art. 23b tej ustawy.”;

b) w ust. 2 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Świadczenia pieniężne i inne uprawnienia przewidziane w przepisach ustawy, o której mowa w ust. 1, z wyłączeniem uprawnienia określonego w art. 12a i art. 23b tej ustawy, przysługują na zasadach określonych w tych przepisach również:”;

3) w art. 19a po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Przez pojęcie rodziny, o której mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, rozumie się współmałżonków, dzieci będące na ich utrzymaniu do ukończenia 18. roku życia, a w przypadku nauki w szkole – do czasu jej ukończenia, nie dłużej jednak niż do 25. roku życia, przy czym jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach wydobywania rud uranu i batalionach budowlanych, ustawę z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych oraz ustawę z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych.

roku studiów, oraz bez względu na wiek – dzieci uprawnione do renty rodzinnej oraz dzieci niepełnosprawne, których niepełnosprawność powstała przed 16. rokiem życia.”;

- 4) w art. 19b ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Ustalenie prawa do pomocy pieniężnej i jej wypłata należy do zadań Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

2. W przypadku osób pobierających rentę inwalidy wojennego lub rentę rodzinną po inwalidzie wojennym ustalenie prawa do pomocy pieniężnej i jej wypłata należy do zadań Związku Inwalidów Wojennych RP.”;

- 5) w art. 19c ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wniosek o przyznanie pomocy pieniężnej składa się w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. W przypadku osób pobierających rentę inwalidy wojennego lub rentę rodzinną po inwalidzie wojennym wniosek składa się w Związku Inwalidów Wojennych RP.”;

- 6) art. 19d otrzymuje brzmienie:

„Art. 19d. W szczególnie uzasadnionych przypadkach kombatantom i innym osobom uprawnionym, a także pozostałym po nich wdowom lub wdowcom, o których mowa w art. 20 ust. 3, na ich wniosek, Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych może przyznać pomoc pieniężną na innych warunkach, niż określone w art. 19a ust. 1-3 i art. 19b ust. 2.”;

- 7) w art. 19e:

- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do spraw związanych z przyznawaniem pomocy pieniężnej przepisy art. 6 pkt 3, 10 i 16 art. 8 ust. 3-13, art. 11 ust. 1, art. 12, art. 13, art. 100, art. 104, art. 105, art. 106 ust. 1, 3a i 5, art. 107 ust. 5b-5d i art. 109 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 i 1985) stosuje się odpowiednio.”,

- b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Do dochodu ustalanego w postępowaniu o przyznanie pomocy pieniężnej nie wlicza się świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 36 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, kwoty zasiłku pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 16 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952), kwoty dodatku pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 75 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 i 1386) oraz pomocy pieniężnej.”;

- 8) w art. 21:

- a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Uprawnienia dla wdów i wdowców pozostałych po kombatantach i innych osobach uprawnionych, o których mowa w art. 20 ust. 3, przysługują osobom posiadającym obywatelstwo polskie lub Kartę Polaka, o której mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz. U. z 2017 r. poz. 1459).”;

b) w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) służyła w NKWD albo w innych organach represji ZSRR lub w oddziałach radzieckiej partyzantki prowadzących działania przeciwko Narodowi, Państwu Polskiemu lub jego obywatelom;”;

9) w art. 22:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. O spełnieniu warunków, o których mowa w art. 21, orzeka, w drodze decyzji administracyjnej, Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych lub osoby przez niego upoważnione, na podstawie udokumentowanego wniosku zainteresowanej osoby. Na podstawie decyzji o przyznaniu uprawnień określonych w ustawie Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wydaje odpowiednie zaświadczenie.

2. W trybie, o którym mowa w ust. 1, wydawane są decyzje i zaświadczenia potwierdzające uprawnienia osób, o których mowa w art. 20 ust. 3.”;

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W przypadku wznowienia postępowania na podstawie art. 145 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257) przepisu art. 146 § 1 tej ustawy nie stosuje się.”;

10) w art. 23a uchyla się ust. 2.

Art. 2. W ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 871 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 2) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 12 dodaje się art. 12a w brzmieniu:

„Art. 12a. 1. Do renty inwalidzkiej przysługuje dodatek do renty inwalidzkiej w wysokości 850 zł.

2. Waloryzacji dodatku, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się na zasadach i w terminach przewidzianych w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”;

2) po art. 58 dodaje się art. 58a w brzmieniu:

„Art. 58a. 1. Na wniosek inwalidy wojennego i wojskowego, zamieszkałych za granicą w państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego

Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub w państwie, z którym Rzeczypospolitą Polską łączy umowa międzynarodowa w dziedzinie ubezpieczeń społecznych przewidująca transfer emerytur lub rent, rentę inwalidzką, dodatek pielęgnacyjny oraz dodatek pieniężny, wypłaca się z emeryturą, uposażeniem w stanie spoczynku lub innymi świadczeniami, w państwie zamieszkania, na rachunek bankowy tej osoby za granicą lub w innej formie wskazanej przez organ emerytalny lub rentowy, w terminach i trybie ustalonym przez ten organ. Wypłata dokonywana jest w walucie wymiennej.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do inwalidów wojennych i wojskowych zamieszkałych za granicą w państwie, z którym Rzeczypospolitej Polskiej nie łączy umowa międzynarodowa w dziedzinie ubezpieczeń społecznych przewidująca transfer emerytur i rent.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032 i 2048 oraz z 2017 r. poz. 60, 528, 648, 859, 1089, 1428, 1448, 1530 i 1970) w art. 21 w ust. 1:

1) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) renty, dodatek do renty inwalidzkiej przyznane na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 871 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 2),”;

2) pkt 25b otrzymuje brzmienie:

„25b) ryczałt energetyczny, świadczenie i pomoc pieniężna wypłacane osobom uprawnionym na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz. U. poz. 1824, z 2010 r. poz. 1465 oraz z 2011 r. poz. 696),”;

3) pkt 45 otrzymuje brzmienie:

„45) świadczenie pieniężne i pomoc pieniężna przyznane na podstawie ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1001),”;

4) pkt 63 otrzymuje brzmienie:

„63) pomoc pieniężna, świadczenie pieniężne, dodatek kompensacyjny oraz ryczałt energetyczny przyznane na podstawie ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach wydobywania rud uranu i batalionach budowlanych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1373),”.

Art. 4. W ustawie z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach wydobywania rud uranu i batalionach budowlanych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1373) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Świadczenie pieniężne wynosi 209,59 zł.”;

2) po art. 2a dodaje się art. 2b w brzmieniu:

„Art. 2b. 1. Osobom, o których mowa w art. 1 ust. 1, przysługuje dodatek kompensacyjny, określony w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

2. W razie zbiegu prawa do dodatku kompensacyjnego, o którym mowa w ust. 1, z innych tytułów przysługuje jeden dodatek kompensacyjny.”;

3) art. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„Art. 3. 1. Świadczenie pieniężne, dodatek kompensacyjny oraz ryczałt energetyczny przyznaje i wypłaca właściwy organ emerytalno-rentowy na wniosek osoby uprawnionej złożony w tym organie wraz z zaświadczeniem, o którym mowa w art. 5 ust. 1:

- 1) osobie pobierającej emeryturę lub rentę – wraz z tą emeryturą lub rentą;
- 2) osobie mającej ustalone prawo do emerytury lub renty, której wypłata została zawieszona – kwartalnie, w trzecim miesiącu kwartału.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, organy emerytalno-rentowe właściwe do przyznawania świadczenia pieniężnego, dodatku kompensacyjnego oraz ryczałtu energetycznego, a także zasady i tryb wypłacania tych świadczeń osobom:

- 1) niemającym ustalonego prawa do emerytury lub renty;
- 2) pobierającym świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych
- mając na względzie sprawną wypłatę świadczeń.

Art. 4. Świadczenie pieniężne, dodatek kompensacyjny, ryczałt energetyczny i jednorazowe odszkodowanie oraz koszty ich obsługi finansowane są ze środków budżetu państwa.”;

4) w art. 5 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Świadczenie pieniężne, dodatek kompensacyjny oraz ryczałt energetyczny są przyznawane na podstawie zaświadczenia organu wojskowego potwierdzającego

rodzaj i okres wykonywania przymusowego zatrudnienia w ramach zastępczej służby wojskowej, o której mowa w art. 1 ust. 1.”;

5) po art. 7 dodaje się art. 7a-7d w brzmieniu:

„Art. 7a. 1. Osobom, o których mowa w art. 1 ust. 1, znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej lub w związku z zaistnieniem zdarzeń losowych może być przyznana pomoc pieniężna.

2. Pomoc pieniężna może być przyznana w szczególności na pokrycie kosztów:

- 1) zakupu wózka inwalidzkiego;
- 2) zakupu sprzętu rehabilitacyjnego;
- 3) zakupu przedmiotów medycznych;
- 4) dostosowania pomieszczeń mieszkalnych do rodzaju inwalidztwa;
- 5) opłacania pomocy pielęgnacyjnej.

3. Pomoc pieniężna może być przyznana, jeżeli:

- 1) dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% najniższej emerytury, ogłaszanej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 94 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 i 1386), zwanej dalej „najniższą emeryturą”;
- 2) dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 150% najniższej emerytury.

4. Pomoc pieniężna może być przyznana na zakup sprzętu rehabilitacyjnego ułatwiającego życie osobie całkowicie niezdolnej do pracy i do samodzielnej egzystencji – w przypadku gdy dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 300% najniższej emerytury.

5. Pomoc pieniężna jest przyznawana w formie:

- 1) pomocy jednorazowej:
 - a) w przypadku trudnej sytuacji materialnej lub zaistnienia zdarzeń losowych – do wysokości 150% najniższej emerytury,
 - b) na częściowe pokrycie kosztów, o których mowa w ust. 2 – do wysokości 300% najniższej emerytury;
- 2) pomocy okresowej – do wysokości 100% najniższej emerytury miesięcznie, w szczególności na:

- a) zaspokojenie potrzeb bytowych i ochronę zdrowia w przypadku długotrwałej choroby powodującej wzrost kosztów utrzymania, zakupu leków, środków opatrunkowych oraz dojazdów do zakładów leczniczych na zabiegi medyczne i rehabilitacyjne,
- b) usługi pielęgnacyjne niezbędne ze względu na wiek i stan zdrowia.

6. Pomoc pieniężną przyznaje się nie częściej niż raz na 12 miesięcy.

7. Pomoc pieniężna przyznawana jest na wniosek osoby uprawnionej w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

8. Pomoc pieniężna przyznawana jest w formie pomocy jednorazowej lub okresowej, którą wypłaca się do czasu ustania przyczyn stanowiących podstawę jej przyznania, jednak nie dłużej niż do końca terminu określonego w decyzji przyznającej tę pomoc.

9. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych może przyznać pomoc pieniężną na innych warunkach niż określone w ust. 3-6.

Art. 7b. 1. Do spraw związanych z przyznawaniem pomocy pieniężnej przepisy art. 6 pkt 3, 10 i 16 art. 8 ust. 3-13, art. 11 ust. 1, art. 12, art. 13, art. 100, art. 104, art. 105, art. 106 ust. 1, 3a i 5, art. 107 ust. 5b-5d i art. 109 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 poz. 1769 i 1985) stosuje się odpowiednio.

2. Przez pojęcie rodziny, o którym mowa w art. 7a, rozumie się współmałżonków, dzieci będące na ich utrzymaniu do ukończenia 18. roku życia, a w przypadku nauki w szkole – do czasu jej ukończenia, nie dłużej jednak niż do 25. roku życia, przy czym jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów, oraz bez względu na wiek – dzieci uprawnione do renty rodzinnej oraz dzieci niepełnosprawne, których niepełnosprawność powstała przed 16. rokiem życia.

3. Jako kwotę dochodu, o którym mowa w art. 8 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, przyjmuje się kwotę ustaloną zgodnie z art. 9 ust. 6 tej ustawy.

4. Do dochodu nie wlicza się także pozostałych świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 36 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, kwoty zasiłku pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 16 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952), kwoty dodatku pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 75 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 i 1386) oraz pomocy pieniężnej.

Art. 7c. Pomoc pieniężna finansowana jest ze środków budżetu państwa.

Art. 7d. Osoby, o których mowa w art. 1 ust. 1, korzystają z pierwszeństwa do środowiskowej opieki socjalnej w miejscu zamieszkania, w uzyskaniu miejsc w domach pomocy społecznej, w szczególności w domach przeznaczonych dla kombatantów.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1001) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 5 dodaje się art. 5a i 5b w brzmieniu:

„Art. 5a. 1. Osobom uprawnionym do świadczenia, znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej lub w związku z zaistnieniem zdarzeń losowych, może być przyznana pomoc pieniężna.

2. Pomoc pieniężna może być przyznana w szczególności na pokrycie kosztów:

- 1) zakupu wózka inwalidzkiego;
- 2) zakupu sprzętu rehabilitacyjnego;
- 3) zakupu wyrobów medycznych;
- 4) dostosowania pomieszczeń mieszkalnych do rodzaju inwalidztwa;
- 5) opłacania pomocy pielęgnacyjnej.

3. Pomoc pieniężna może być przyznana, jeżeli:

- 1) dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% najniższej emerytury, ogłaszanej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 94 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 i 1386), zwanej dalej „najniższą emeryturą”;
- 2) dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 150% najniższej emerytury.

4. Pomoc pieniężna może być przyznana na zakup sprzętu rehabilitacyjnego ułatwiającego życie osobie całkowicie niezdolnej do pracy i do samodzielnej egzystencji – w przypadku gdy dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 300% najniższej emerytury.

5. Pomoc pieniężna jest przyznawana w formie:

- 1) pomocy jednorazowej:

- a) w przypadku trudnej sytuacji materialnej lub zaistnienia zdarzeń losowych – do wysokości 150% najniższej emerytury,
 - b) na częściowe pokrycie kosztów, o których mowa w ust. 2 – do wysokości 300% najniższej emerytury;
- 2) pomocy okresowej – do wysokości 100% najniższej emerytury miesięcznie, w szczególności na:
- a) zaspokojenie potrzeb bytowych i ochronę zdrowia w przypadku długotrwałej choroby powodującej wzrost kosztów utrzymania, zakupu leków, środków opatrunkowych oraz dojazdów do zakładów leczniczych na zabiegi medyczne i rehabilitacyjne,
 - b) usługi pielęgnacyjne niezbędne ze względu na wiek i stan zdrowia.

6. Pomoc pieniężną przyznaje się nie częściej niż raz na 12 miesięcy.

7. Pomoc pieniężna przyznawana jest na wniosek osoby uprawnionej w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

8. Pomoc pieniężna przyznawana jest w formie pomocy jednorazowej lub okresowej, którą wypłaca się do czasu ustania przyczyn stanowiących podstawę jej przyznania, jednak nie dłużej niż do końca terminu określonego w decyzji przyznającej tę pomoc.

9. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych może przyznać pomoc pieniężną na innych warunkach niż określone w ust. 3-6.

Art. 5b. 1. Do spraw związanych z przyznawaniem pomocy pieniężnej przepisy art. 6 pkt 3, 10 i 16 art. 8 ust. 3-13, art. 11 ust. 1, art. 12, art. 13, art. 100, art. 104, art. 105, art. 106 ust. 1, 3a i 5, art. 107 ust. 5b-5d i art. 109 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 i 1985) stosuje się odpowiednio.

2. Przez pojęcie rodziny, o którym mowa w art. 5a, rozumie się współmałżonków, dzieci będące na ich utrzymaniu do ukończenia 18. roku życia, a w przypadku nauki w szkole – do czasu jej ukończenia, nie dłużej jednak niż do 25. roku życia, przy czym jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów, oraz bez względu na wiek – dzieci uprawnione do renty rodzinnej oraz dzieci niepełnosprawne, których niepełnosprawność powstała przed 16. rokiem życia.

3. Jako kwotę dochodu, o którym mowa w art. 8 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, przyjmuje się kwotę ustaloną zgodnie z art. 9 ust. 6 tej ustawy.

4. Do dochodu nie wlicza się pozostałych świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 36 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, kwoty zasiłku pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 16 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952), kwoty dodatku pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 75 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 i 1386) oraz pomocy pieniężnej.”;

2) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. Świadczenie i pomoc pieniężna finansowane są ze środków budżetu państwa.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 i 1386) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 132 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do wypłaty świadczeń osobom uprawnionym do świadczeń przewidzianych przepisami o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, przepisami o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, zamieszkałym za granicą, stosuje się zasady określone w tych przepisach.”;

2) w art. 141 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Kwoty wolne od potrąceń i egzekucji ustala się dla emerytur i rent wraz ze wszystkimi wzrostami i zwiększeniami, dodatkami oraz innymi świadczeniami wypłacanymi wraz z emeryturą lub rentą na podstawie odrębnych przepisów, z wyłączeniem świadczeń rodzinnych oraz dodatku dla sierot zupełnych, dodatku pielęgnacyjnego, dodatku weterana poszkodowanego i dodatku do renty inwalidzkiej.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952) w art. 3 w pkt 1 w lit. c:

1) tiret trzecie otrzymuje brzmienie:

„– świadczenie pieniężne, dodatek kompensacyjny oraz ryczałt energetyczny, określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych.”;

2) tiret szóste otrzymuje brzmienie:

„– ryczałt energetyczny, emerytury i renty otrzymywane przez osoby, które utraciły wzrok w wyniku działań wojennych w latach 1939-1945 lub eksplozji pozostałych po tej wojnie niewypałów i niewybuchów.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1938) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 kropkę w pkt 46 zastępuje się przecinkiem i dodaje pkt 47 w brzmieniu:

„47) żołnierz zastępczej służby wojskowej – osobę, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1373).”;

2) w art. 47c ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kobiety w ciąży, świadczeniobiorcy do 18. roku życia, posiadający zaświadczenie, o którym mowa w art. 47 ust. 1a, osoby, o których mowa w art. 43 ust. 1, inwalidzi wojenni i wojskowi, żołnierze zastępczej służby wojskowej, kombataneci oraz działacze opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowane z powodów politycznych mają prawo do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach.”;

3) w art. 57 w ust. 2 pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) dla inwalidów wojennych i wojskowych, osób represjonowanych, kombatanatów, żołnierzy zastępczej służby wojskowej oraz działaczy opozycji antykomunistycznej i osób represjonowanych z powodów politycznych;”.

Art. 9. W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz. U. poz. 1824, z 2010 r. poz. 1465 oraz z 2011 r. poz. 696) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 7 dodaje się art. 7a w brzmieniu:

„Art. 7a. 1. Osobie uprawnionej, której ustalono prawo do świadczenia, przysługuje ryczałt energetyczny, o którym mowa w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1255 oraz z 2017 r. poz. 456 i 1386).

2. W razie zbiegu prawa do ryczałtu energetycznego z różnych tytułów osobie uprawnionej przysługuje jeden ryczałt energetyczny.

3. Ryczałt energetyczny wypłacany jest osobie uprawnionej wraz ze świadczeniem.”;

2) po art. 10 dodaje się art. 10a-10b w brzmieniu:

„Art. 10a. 1. Osobom uprawnionym do świadczenia, znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej lub w związku z zaistnieniem zdarzeń losowych, może być przyznana pomoc pieniężna.

2. Pomoc pieniężna może być przyznana w szczególności na pokrycie kosztów:

- 1) zakupu wózka inwalidzkiego;
- 2) zakupu sprzętu rehabilitacyjnego;
- 3) zakupu wyrobów medycznych;
- 4) dostosowania pomieszczeń mieszkalnych do rodzaju inwalidztwa;
- 5) opłacania pomocy pielęgnacyjnej.

3. Pomoc pieniężna może być przyznana, jeżeli:

- 1) dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% najniższej emerytury, ogłaszanej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 94 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 i 1386), zwanej dalej „najniższą emeryturą”;
- 2) dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 150% najniższej emerytury.

4. Pomoc pieniężna może być przyznana na zakup sprzętu rehabilitacyjnego ułatwiającego życie osobie całkowicie niezdolnej do pracy i do samodzielnej egzystencji – w przypadku gdy dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 300% najniższej emerytury.

5. Pomoc pieniężna jest przyznawana w formie:

- 1) pomocy jednorazowej:
 - a) w przypadku trudnej sytuacji materialnej lub zaistnienia zdarzeń losowych – do wysokości 150% najniższej emerytury,
 - b) na częściowe pokrycie kosztów, o których mowa w ust. 2 – do wysokości 300% najniższej emerytury;
- 2) pomocy okresowej – do wysokości 100% najniższej emerytury miesięcznie, w szczególności na:
 - a) zaspokojenie potrzeb bytowych i ochronę zdrowia w przypadku długotrwałej choroby powodującej wzrost kosztów utrzymania, zakupu leków, środków opatrunkowych oraz dojazdów do zakładów leczniczych na zabiegi medyczne i rehabilitacyjne,

b) usługi pielęgnacyjne niezbędne ze względu na wiek i stan zdrowia.

6. Pomoc pieniężną przyznaje się nie częściej niż raz na 12 miesięcy.

7. Pomoc pieniężna przyznawana jest na wniosek osoby uprawnionej w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

8. Pomoc pieniężna przyznawana jest w formie pomocy jednorazowej lub okresowej, którą wypłaca się do czasu ustania przyczyn stanowiących podstawę jej przyznania, jednak nie dłużej niż do końca terminu określonego w decyzji przyznającej tę pomoc.

9. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych może przyznać pomoc pieniężną na innych warunkach niż określone w ust. 3-6.

Art. 10b. 1. Do spraw związanych z przyznawaniem pomocy pieniężnej przepisy art. 6 pkt 3, 10 i 16 art. 8 ust. 3-13, art. 11 ust. 1, art. 12, art. 13, art. 100, art. 104, art. 105, art. 106 ust. 1, 3a i 5, art. 107 ust. 5b-5d i art. 109 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 i 1985) stosuje się odpowiednio.

2. Przez pojęcie rodziny, o którym mowa w art. 10a, rozumie się współmałżonków, dzieci będące na ich utrzymaniu do ukończenia 18. roku życia, a w przypadku nauki w szkole – do czasu jej ukończenia, nie dłużej jednak niż do 25. roku życia, przy czym jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów, oraz bez względu na wiek – dzieci uprawnione do renty rodzinnej oraz dzieci niepełnosprawne, których niepełnosprawność powstała przed 16. rokiem życia.

3. Jako kwotę dochodu, o którym mowa w art. 8 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, przyjmuje się kwotę ustaloną zgodnie z art. 9 ust. 6 tej ustawy.

4. Do dochodu nie wlicza się także pozostałych świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 36 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, kwoty zasiłku pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 16 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952), kwoty dodatku pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 75 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 i 1386) oraz pomocy pieniężnej.”;

3) art. 12 nadaje się brzmienie:

„Art. 12. Świadczenia, ryczałt energetyczny, pomoc pieniężna, dodatki pielęgnacyjne i zasiłki pogrzebowe, o których mowa w niniejszej ustawie, koszty ich wypłat, koszty postępowania w sprawie wniosków o przyznanie świadczenia lub

pomocy pieniężnej oraz koszty wydawania legitymacji, o których mowa w art. 11, finansowane są z budżetu państwa.”.

Art. 10. W ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. poz. 693 i poz. 1220 oraz z 2017 r. poz. 1386) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 jego dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje ust. 2 w brzmieniu:

„2. W przypadku, gdy podstawą potwierdzenia statusu działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych były wyłącznie okoliczności i zdarzenia będące podstawą uprawnień kombatanckich na podstawie ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1255 oraz z 2017 r. poz. 456 i 1386), osobie uprawnionej przysługuje – według jej wyboru – prawo do świadczenia pieniężnego albo prawo do dodatku kombatanckiego, świadczenia w wysokości dodatku kombatanckiego, ryczałtu energetycznego i dodatku kompensacyjnego.”;

2) w art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do spraw związanych z przyznawaniem pomocy pieniężnej i świadczenia pieniężnego przepisy art. 6 pkt 3, 10, 14 i 16 art. 8 ust. 3-13, art. 10 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12, art. 13, art. 98, art. 100, art. 104, art. 105, art. 106 ust. 1, 3, 3a i 5, art. 107 ust. 5b-5d i art. 109 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 i 1985) stosuje się odpowiednio.”;

3) po art. 11 dodaje się art. 11a w brzmieniu:

„Art. 11a. Na wniosek osoby uprawnionej zamieszkałej za granicą świadczenie pieniężne lub pomoc pieniężną wypłaca się w państwie zamieszkania, na rachunek bankowy tej osoby za granicą, w terminie ustalonym przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Wypłata dokonywana jest w walucie wymiennej.”.

Art. 11. 1. Właściwe organy emerytalne lub rentowe, w terminie 60 dni od dnia wejścia ustawy w życie, przekazują Szefowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wykaz osób pobierających w dniu wejścia w życie ustawy świadczenia pieniężne na podstawie ustaw, o których mowa w art. 3 i art. 8, zawierający informacje określone w art. 24b ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, a także informacje o ewentualnym pobieraniu renty inwalidy wojskowego.

2. Właściwe organy emerytalne lub rentowe przekazują niezwłocznie Szefowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych informacje, o których mowa w ust. 1, w przypadku ustalenia po wejściu w życie ustawy prawa do świadczenia pieniężnego na podstawie ustaw, o których mowa w art. 3 i art. 8.

3. Właściwe organy emerytalne lub rentowe wydają z urzędu:

- 1) decyzje o przyznaniu dodatku kompensacyjnego oraz o ustaleniu świadczenia pieniężnego w wysokości wynikającej z niniejszej ustawy osobom pobierającym świadczenie pieniężne określone w ustawie, o której mowa w art. 3,
- 2) decyzje o przyznaniu ryczałtu energetycznego osobom pobierającym świadczenie pieniężne określone w ustawie, o której mowa w art. 8.

Art. 12. Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wydaje osobom, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 3, na ich wniosek, zaświadczenie potwierdzające uprawnienia, o których mowa w art. 47c ust. 1 i art. 57 ust. 2 pkt 10 ustawy, o której mowa w art. 7.

Art. 13. 1. Osobom, którym do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy organy rentowe wydały legitymacje osoby represjonowanej, wydawane są – na wniosek tych osób – książki inwalidy wojennego.

2. Warunkiem wydania przez organ rentowy książki inwalidy wojennego jest przedłożenie przez osobę, o której mowa w ust. 1, zaświadczenia wydanego przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, potwierdzającego że pobyt w niewoli, więzieniu, obozie koncentracyjnym lub obozie dla internowanych był skutkiem prowadzenia przez tę osobę działalności kombatanckiej lub równorzędnej z działalnością kombatancką, o którym mowa w ustawie, o której mowa w art. 1.

Art. 14. Osoby, które w dniu wejścia ustawy w życie pobierają jednocześnie dodatek kombatancki albo świadczenie w wysokości dodatku kombatanckiego, ryczałt energetyczny i dodatek kompensacyjny na podstawie ustawy, o której mowa w art. 1, a także świadczenie pieniężne na podstawie ustawy, o której mowa w art. 10, zachowują prawo do świadczenia pieniężnego, dodatku kombatanckiego albo świadczenia w wysokości dodatku kombatanckiego, ryczałtu energetycznego i dodatku kompensacyjnego.

Art. 15. Osoby, które uzyskały uprawnienia przysługujące wdowom i wdowcom pozostałym po kombatantach i innych osobach uprawnionych na podstawie ustawy, o której mowa w art. 1, w jej brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowują te uprawnienia.

Art. 16. Wypłata dodatku do renty inwalidzkiej, o którym mowa w przepisach o inwalidach wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, następuje z urzędu od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 17. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 2018 r.

DYREKTOR
Departamentu Prawnego
Magdalena Fabisiak
23.11.2017r.

UZASADNIENIE

I. Cele projektu ustawy

Głównymi celami projektu ustawy jest:

- dokonanie w przepisach regulujących uprawnienia kombatantów oraz osób będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego szeregu zmian zmierzających do: aktualizacji i doprecyzowania tych przepisów; usunięcia przepisów niestosowanych; uproszczenia procedur rozpoznawania wniosków o status kombatanta i ofiary represji; szybszego wykonywania decyzji o pozbawieniu uprawnień kombatanckich; umożliwienia wznawiania postępowań administracyjnych w przypadku pojawienia się nowych dokumentów w sprawie w terminach dłuższych, niż to jest przewidziane w Kodeksie Postępowania Administracyjnego,
- przyjsście z pomocą inwalidom wojennym poprzez przyznanie im prawa do dodatku do renty inwalidzkiej oraz wprowadzenie możliwości przekazywania przez organy emerytalno – rentowe świadczeń inwalidom wojennym i wojskowym mieszkającym za granicą,
- poszerzenie katalogu uprawnień przysługujących represjonowanym politycznie w latach 1949 – 1959 żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych,
- umożliwienie osobom deportowanym do pracy przymusowej i osadzonym w obozach pracy przez władze III Rzeszy i ZSRR, będącym w trudnej sytuacji materialnej, otrzymywania pomocy pieniężnej od Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych,
- umożliwienie cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych, będącym w trudnej sytuacji materialnej, otrzymywania pomocy pieniężnej od Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, a także przyznania im dodatkowego świadczenia – ryczałtu energetycznego,
- uregulowanie kwestii związanych ze zbiegiem świadczeń przysługujących działaczom opozycji antykomunistycznej oraz osobom represjonowanym z powodów politycznych oraz przekazywanie przysługujących świadczeń tym osobom za granicę, jak również doprecyzowanie kwestii dotyczących przetwarzania danych osobowych;

- umożliwienie odformalizowanego odzyskania książek inwalidy wojennego tym wszystkim kombatantom, którym wskutek niewłaściwej interpretacji przepisów wydano legitymacje osoby represjonowanej,

II. Obecny stan prawny oraz uzasadnienie potrzeby jego zmiany

1) Obowiązujące przepisy *ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1255, z późn. zm.) wymagają uaktualnienia, a także zmian zmierzających do pełniejszej realizacji jej celów – czyli honorowania osób zasłużonych w walce o niepodległość. Szczegółowy opis stanu obecnego w zakresie niektórych rozwiązań w tej ustawie i uzasadnienie potrzeby jego zmiany zawarte są w części III uzasadnienia, przy charakterystyce konkretnych zmian i ich skutków proponowanych w art. 1 projektu ustawy.

2) Przepisami *ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych* (Dz. U. z 2016 r. poz. 871, z późn. zm.) uregulowane zostały uprawnienia przysługujące inwalidom wojennym i wojskowym. Z uwagi na zasługi inwalidów wojennych i ich podeszły wiek koniecznym jest zapewnienie tym inwalidom szczególnej pomocy ze strony Państwa.

3) W obowiązującym stanie prawnym:

- żołnierze zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudniani, w latach 1949 – 1959, w kopalniach węgla, kamieniołomach i zakładach rud uranu,
- żołnierze z poboru z 1949 r., wcieleni do nadkontyngentowych brygad „Służby Polsce” i przymusowo zatrudniani w kopalniach węgla lub kamieniołomach,
- żołnierze przymusowo zatrudniani w batalionach budowlanych w latach 1949–1959,
- wdowy po wyżej wymienionych kategoriach represjonowanych żołnierzy,

otrzymują świadczenia na podstawie *ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1373).

Choć ustawodawca uchwalając powyższą ustawę w 1994 r. uznał, że wspomniane kategorie żołnierzy podlegały represjom politycznym, to – z powodów głównie finansowych – nie zdecydował się na przyznanie im takich samych uprawnień, jak innym ofiarom represji stalinowskich, które korzystają z uprawnień określonych w ustawie kombatanckiej.

Wskutek takiej decyzji, uprawnienia osób represjonowanych politycznie w najmroczniejszym okresie powojennej historii Polski są zróżnicowane. Żołnierze-górnicy uprawnieni są tylko do świadczenia pieniężnego, którego maksymalna wysokość wynosi od 1 marca 2017 r. 209,59 zł miesięcznie (za 20 miesięcy trwania przymusowej pracy – jest on proporcjonalnie mniejszy, jeśli represje trwały krócej) oraz do ryczałtu energetycznego, którego wysokość wynosi obecnie 166,05 zł. Jeśli dodatkowo zostali zaliczeni do jednej z grup inwalidów wskutek inwalidztwa pozostającego w związku z przymusowym zatrudnieniem, są wówczas również uprawnieni do świadczeń określonych w *ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. 2016 r. poz. 871, z późn. zm.)*.

Z kolei ofiary represji politycznych w rozumieniu *ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego* mają prawo do takich świadczeń jak: dodatek kombatancki, którego wysokość nie jest uzależniona od długości represji (aktualnie to kwota 209,59 zł miesięcznie), ryczałt energetyczny (aktualnie w kwocie 166,05 zł) oraz dodatek kompensacyjny (aktualnie w kwocie 31,44 zł), pierwszeństwo do środowiskowej opieki socjalnej i w uzyskaniu miejsca w domach opieki społecznej, możliwość uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej poza kolejnością, ulgi w przejazdach środkami komunikacji publicznej, a także możliwość otrzymania doraźnej lub okresowej pomocy pieniężnej.

Tak wyraźne zróżnicowanie w prawach ofiar systemu totalitarnego wydaje się sprzeczne z zasadami sprawiedliwości społecznej, dlatego projekt zakłada przyznanie represjonowanym żołnierzom-górnikom i żołnierzom batalionów budowlanych w zasadzie tych samych praw, jakie posiadają obecnie ofiary represji wymienione w *ustawie o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego*. Jedynym wyjątkiem są ulgi komunikacyjne – projekt ustawy nie przyznaje ich żołnierzom-górnikom, gdyż sprawa ta wymaga kompleksowego uregulowania w ustawie systemowej regulującej politykę państwa w tej dziedzinie w odniesieniu do różnych grup społecznych (formalnie też projekt nie przyznaje żołnierzom-górnikom przywilejów pracowniczych, które zawarte są w *ustawie o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego*, jednak ze względu na wiek beneficjentów obu tych ustaw można stwierdzić, że są to przepisy już niestosowane).

Projekt nie zwiększa uprawnień wdów po żołnierzach – górnikach, wychodząc z założenia, że szczupłe środki budżetowe powinny być kierowane w pierwszej kolejności do

osób zasłużonych dla niepodległości, represjonowanych politycznie czy ciężko poszkodowanych na zdrowiu w wyniku działań wojennych.

W wyniku proponowanych zmian w ustawie represjonowani politycznie żołnierze zaczęliby m. in. otrzymywać comiesięczne dodatki do rent i emerytur w wysokości wyższej niż obecnie o ok. 56 zł, nabyliby prawo do uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej poza kolejnością oraz uzyskania świadczenia specjalistycznego bez skierowania lekarza ogólnego, a także mogliby uzyskać dodatkową pomoc pieniężną od Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Mieliby także pierwszeństwo do środowiskowej opieki socjalnej i uzyskania miejsca w domach pomocy społecznej.

4) Innym środowiskiem, którego przedstawiciele często znajdują się w trudnej sytuacji materialnej lub życiowej spowodowanej m. in. traumatycznymi przeżyciami wojennymi są osoby osadzone w obozach pracy lub deportowane do pracy przymusowej przez III Rzeszę i ZSRR. Uprawnienia tych osób uregulowane są przepisami ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1001). Dlatego projekt przewiduje przyznanie również tym osobom możliwości ubiegania się o pomoc pieniężną udzielaną przez Szefa UdSKIOR na zasadach analogicznych, jak opisane w pkt 3.

5) W obowiązującym stanie prawnym cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (czyli osobom, które zostały uznane za całkowicie niezdolne do pracy wskutek utraty wzroku będącego następstwem działań wojennych lub wybuchu niewypału) przysługują uprawnienia określone w ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz. U. 2006 r. poz. 1824, z późn. zm.).

Najważniejsze z nich to prawo do specjalnego świadczenia w wysokości renty socjalnej (obecnie w wysokości 840 zł), a także do dodatku pielęgnacyjnego (obecnie w wysokości 209,59 zł), który dodatkowo może zostać zwiększony o 50% w przypadku osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Ponadto cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych przysługuje prawo do bezpłatnego zaopatrzenia w leki.

Jednak w przypadku znacznej części osób tworzących to środowisko powyższe świadczenia są niewystarczające do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Dlatego projekt przewiduje, że cywilne niewidome ofiary wojny uzyskają prawo do dodatkowego

świadczenia – ryczału energetycznego w wysokości 166,05 zł. Osoby w najtrudniejszej sytuacji życiowej i materialnej będą mogły dodatkowo zwrócić się do Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych o udzielenie im pomocy pieniężnej.

Pomoc ta będzie udzielana na analogicznych zasadach, na jakich udzielana jest obecnie przez Szefa UdSKiOR kombatantom, działaczom opozycji antykomunistycznej oraz ofiarom represji politycznych – co do zasady możliwość jej otrzymania będzie zależała od wysokości uzyskiwanych dochodów, aczkolwiek w szczególnie uzasadnionych przypadkach Szef UdSKiOR będzie mógł przyznać pomoc również osobom, które ów próg dochodowy będą przekraczać.

6) Celem ustawy jest także ostateczne rozwiązanie problemu niezgodnego z prawem wydawania kombatantom przez niektóre organy rentowe legitymacji osoby represjonowanej, zamiast należnych im książek inwalidy wojennego.

Problem ów ma swoje źródło w nowelizacji ustawy kombatanckiej dokonanej *ustawą z dnia 11 października 2002 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych (Dz. U. poz. 1515, z późn. zm.)*. W wyniku tej nowelizacji wprowadzono do obrotu nowy dokument - legitymację osoby represjonowanej, która w zamierzeniach miała poświadczać uprawnienia osób, które doznały trwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek pobytu w obozach lub więzieniach, który to jednakże pobyt nie miał związku z prowadzeniem przez daną osobę działalności kombatanckiej. Tym osobom, które znalazły się w obozach wskutek prowadzenia działalności kombatanckiej, i tam doznały trwałego uszczerbku na zdrowiu, winna być wydana książka inwalidy wojennego.

Sprawa wydawania tych dokumentów ma o tyle istotne znaczenie, że inwalidom wojennym przysługuje prawo do zniżek w ubezpieczeniach komunikacyjnych pojazdów, a takiego prawa osoby represjonowane nie posiadają. Jednak dla kombatantów równie ważny jest aspekt honorowy, gdyż pojęcie „inwalidy wojennego” jest pojęciem konstytucyjnym, mającym długotrwałą tradycję występowania w polskim systemie prawa i otoczone jest należną mu estymą.

Po wejściu w życie w listopadzie 2002 r. ww. ustawy organy rentowe zaczęły automatycznie wydawać legitymacje osoby represjonowanej części dotychczasowych posiadaczy książek inwalidy wojennego. Niestety, wskutek przyjęcia przez organy rentowe

zbyt wąskiej definicji pojęcia inwalidy wojennego, część kombatantów została nienależnie pozbawiona książek inwalidy wojennego, a wydano im legitymacje osoby represjonowanej. Jednakże w wyniku korzystnego dla kombatantów orzecznictwa sądowego, a także interwencji Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w organach rentowych, po kilku latach organy te zaczęły stosować prawidłową wykładnię pojęcia inwalidy wojennego i część kombatantów odzyskała należne im książki inwalidy wojennego. Niestety, zdarzały się sądy i wojskowe komisje lekarskie, które swoimi orzeczeniami i działaniami uniemożliwiły wydanie książek inwalidy wojennego uprawnionym do tego kombatantom.

Dlatego, by ostatecznie rozwiązać ten istotny dla środowisk kombatanckich problem, w niniejszym projekcie znajdują się rozwiązania, na mocy których organy rentowe będą na wniosek kombatanta, niejako automatycznie (czyli bez konieczności stawania danej osoby po raz kolejny przed wojskową komisją lekarską), wydawać książki inwalidy wojennego tym posiadaczom legitymacji osoby represjonowanej (czyli osobom, co do których już stwierdzono inwalidztwo powstałe wskutek pobytu w obozie czy więzieniu), co do których Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych stwierdzi, że ich pobyt w obozie czy więzieniu był skutkiem prowadzenia działalności kombatanckiej lub działalności z nią równorzędnej w rozumieniu ustawy *o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego*.

III. Szczegółowa charakterystyka poszczególnych przepisów projektu ustawy:

W art. 1 wprowadzone są zmiany w *ustawie z dnia 24 stycznia o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1255, z późn. zm.)*.

Zmiany w art. 1 pkt 1 mają na celu usunięcie z ustawy przepisów niestosowanych, gdyż ich adresaci (tj. uczestnicy I wojny światowej, powstań śląskich, powstania wielkopolskiego czy członkowie Brygad Międzynarodowych) już nie żyją.

Zmiany w art. 1 pkt 2 polegają na doprecyzowaniu uprawnień przysługujących członkom rodzin pozostałym po kombatantach będących inwalidami wojennymi oraz osobom przebywającym w miejscach represji.

Zmiany w art. 1 pkt 3 dotyczą zdefiniowania pojęcia rodziny na potrzeby prowadzonego postępowania o udzielenie pomocy pieniężnej.

Zmiany w art. 1 pkt 4 i pkt 9 polegają na uchyleniu nierealizowanych od 2000 r. przepisów nakładających na gminy obowiązek udzielania pomocy pieniężnej kombatantom i ofiarom

represji będącym w trudnej sytuacji materialnej. Pomoc ta jest od wielu lat udzielana wyłącznie przez Szefa UdSKiOR, co jest rozwiązaniem popieranym przez środowiska kombatanckie, które nie chcą korzystać z pomocy udzielanej przez ośrodki pomocy społecznej. Konsekwencją tej zmiany jest również zmiana usuwająca ośrodki pomocy społecznej z katalogu podmiotów przyjmujących wnioski o pomoc.

Zmiany w art. 1 pkt 4 doprecyzowują pojęcie renty z tytułu inwalidztwa wojennego rozumianej jako renty inwalidy wojennego i renty rodzinnej po inwalidzie wojennym. Osoby pobierające te świadczenia będą w dalszym ciągu uprawnione do korzystania z pomocy pieniężnej udzielanej – ze środków przekazanych przez Szefa UdSKiOR – przez Związek Inwalidów Wojennych RP.

Zmiany w art. 1 pkt 5 dotyczą umożliwienie Szefowi UdSKiOR w razie wystąpienia wyjątkowych przypadków udzielenia pomoc dla osób pobierających renty z tytułu inwalidztwa wojennego.

Zmiana w art. 1 pkt 7 lit a jest konsekwencją zwolnienia gmin z obowiązku udzielania pomocy pieniężnej kombatanom i osobom represjonowanym. Ponadto wskazuje, jakie przepisy z ustawy o pomocy społecznej powinny stosować Szef UdSKiOR i Związek Inwalidów Wojennych RP w postępowaniach o udzielenie takiej pomocy.

Zmiana w art. 1 pkt 7 lit. b pozwala na niewliczanie do dochodu ubiegającego się o pomoc pieniężną kombatanta niektórych świadczeń z pomocy społecznej lub świadczeń rodzinnych, analogicznie jak to ma miejsce przy udzielaniu pomocy pieniężnej na podstawie *ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. poz. 693, z późn. zm.)*.

Zmiana w art. 1 pkt 8 lit. a uzupełnia lukę w prawie – do tej pory wymóg posiadania obywatelstwa polskiego – jako warunku korzystania z uprawnień określonych w ustawie – dotyczył tylko kombatanów i osób represjonowanych, nie dotyczył zaś pozostałych po nich wdów. Sytuacja ta bezzasadnie uprzywilejowywała wdowy – proponowana zmiana usuwa ten mankament.

Zmiana w art. 1 pkt 8 lit. b umożliwi nieprzyznawanie uprawnień kombatanckich (lub ich pozbawianie) członkom tych oddziałów partyzantki sowieckiej, które prowadziły działania przeciwko polskim obywatelom i polskim oddziałom, co miało miejsce szczególnie często na terenach dawnych Kresów RP.

Zmiana w art. 1 pkt 9 lit. a usuwa z katalogu środków dowodowych, wykorzystywanych w postępowaniu o przyznanie uprawnień kombatanckich, rekomendacje wniosków stron wystawiane przez stowarzyszenia kombatanckie. Wartość takiego dowodu była dla Urzędu

do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych znikoma, a strony i stowarzyszenia kombatanckie były obarczane niepotrzebnym, biurokratycznym obowiązkiem.

Zmiana w art. 1 pkt 9 lit. b umożliwia wznowienie postępowania w przedmiocie uprawnień kombatanckich w sytuacji, kiedy pojawią się w sprawie nowe dowody. Obecnie taka możliwość istnieje tylko wówczas, kiedy od wydania decyzji o uprawnieniach minęło nie więcej niż 5 lat. Tymczasem dzięki coraz szerszemu dostępowi do archiwaliów wytworzonych po 1944 r., poznajemy nowe dowody zbrodniczej działalności funkcjonariuszy systemu komunistycznego. Sytuacja obecna, która uniemożliwia odebranie honorowych uprawnień kombatanckich np. sędziom ferującym wyroki śmierci na żołnierzy niepodległościowego podziemia (bo od doręczenia decyzji o weryfikacji ich uprawnień minęło 5 lat) jest sytuacją patologiczną i jaskrawo naruszającą konstytucyjną zasadę sprawiedliwości społecznej.

Zmiana w art. 1 pkt 10 zrywa ze szkodliwym dla budżetu i nie znajdującym odpowiednika w polskim prawie stanem, iż osoby pozbawione uprawnień kombatanckim tracą je dopiero z chwilą, kiedy decyzja Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych staje się prawomocna. Długotrwałość rozpoznawania spraw przez sądownictwo administracyjne prowadzi często do sytuacji, że osoby niegodne tytułu kombatanta latami (aż do uprawomocnienia się decyzji o pozbawieniu uprawnień kombatanckich) mogą korzystać z przysługujących tej grupie przywilejów. Projektodawcy chcą unormować powyższy problem na zasadach ogólnych, powszechnych w polskim prawie. Zatem decyzja Szefa UdSKiOR o pozbawieniu uprawnień byłaby wykonalna co do zasady już po zakończeniu postępowania administracyjnego, ale na wniosek strony lub z urzędu organ mógłby wstrzymać jej wykonanie. Wstrzymać wykonanie decyzji Szefa UdSKiOR mógłby – zgodnie art. 61 § 3 ustawy - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi – również sąd. W ten sposób zachowane zostaną gwarancje ochrony praw jednostki, ale uwzględnione będą również interesy budżetu państwa i społeczne poczucie sprawiedliwości.

Art. 2 projektu ustawy wprowadza zmiany w *ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 871, z późn. zm.)*.

Zmiana w art. 2 pkt 1 stanowi realizację zobowiązania Państwa Polskiego do otaczania szczególną opieką inwalidów wojennych. Wprowadzona zmiana ma na celu realizację zobowiązania poprzez przyznanie inwalidom wojennym dodatku do renty inwalidzkiej w wysokości 850 zł, który będzie waloryzowany na zasadach i w terminie dla emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zmiana w art. 2 pkt 2 wprowadza możliwość przekazywania przez organy emerytalno – rentowe świadczeń pieniężnych inwalidom wojennym i wojskowym mieszkającym za granicą. Wprowadzone rozwiązania dotyczące transferu świadczeń za granicę w przypadku inwalidów wojennych i wojskowych są analogiczne do uregulowań umożliwiających transferowanie świadczeń pieniężnych przysługujących kombatantom zamieszkałym za granicą.

Art. 3 projektu ustawy wprowadza zmiany w *ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.)*.

Wprowadzone zmiany związane są z przyznaniem inwalidom wojennym prawa do dodatku do renty inwalidzkiej. Jak również z przyznaniem represjonowanym politycznie żołnierzom zastępczej służby wojskowej, osobom deportowanym do pracy przymusowej, a także cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych możliwości uzyskania pomocy pieniężnej od Szefa UdSKiOR (art. 4, 5 i 9 projektu). Dzięki tej zmianie z podatku dochodowego od osób fizycznych zostanie zwolniony dodatek do renty inwalidzkiej przysługujący inwalidom wojennym. Jak również dzięki wprowadzonej zmianie udzielana pomoc będzie zwolniona z podatku dochodowego od osób fizycznych, analogicznie jak zwolniona jest pomoc dla kombatantów, działaczy opozycji antykomunistycznej czy ofiar represji politycznych. Zwolnienie to obejmować będzie również ryczałt energetyczny przyznawany cywilnym niewidomym ofiarom wojny oraz dodatek kompensacyjny dla represjonowanych politycznie żołnierzy.

W art. 4 wprowadzone zostają zmiany w *ustawie z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach wydobywania rud uranu i batalionach budowlanych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1373)*.

Art. 4 pkt 1 przyznaje represjonowanym politycznie żołnierzom świadczenie pieniężne, którego wysokość nie będzie już uzależniona od długości represji i będzie wszystkim represjonowanym przysługiwać w najwyższej możliwej dotychczas do uzyskania kwocie 209,59 zł.

Art. 4 pkt 2 z kolei przyznaje represjonowanym żołnierzom dodatek kompensacyjny w wysokości 31,44 zł. Dzięki tym zmianom, świadczenia pieniężne dla represjonowanych żołnierzy będą wypłacane w wysokości takiej, w jakiej otrzymują je inne ofiary represji politycznych okresu stalinowskiego.

Zmiany w art. 4 pkt 3-5 są konsekwencją poszerzenia katalogu świadczeń pieniężnych należnych represjonowanym politycznie żołnierzom.

Zmiany umożliwią Szefowi UdSKiOR udzielenie pomocy pieniężnej tym represjonowanym żołnierzom, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej lub których dotknie jakieś niekorzystne zdarzenie losowe. Pomoc ta będzie udzielana na zasadach analogicznych jak jest udzielana dzisiaj beneficjentom ustawy kombatanckiej oraz działaczom opozycji antykomunistycznej i osobom represjonowanym z powodów politycznych. Ponadto zostanie przyznane represjonowanym żołnierzom pierwszeństwo do środowiskowej opieki socjalnej i uzyskania miejsca w domach pomocy społecznej.

Z kolei art. 5 dotyczy zmian wprowadzonych w *ustawie z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1001)*.

Zawarta zmiana w art. 5 pkt 1 dotyczy wprowadzenia uprawnienia do pomocy pieniężnej udzielanej przez Szefa UdSKiOR dla znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej osób deportowanych do pracy przymusowej lub osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i ZSRR.

Z kolei art. 5 pkt 2 stanowi o finansowaniu ze środków budżetu państwa świadczeń pomocy pieniężnej przyznanej wskazanym osobom.

Art. 6 wprowadza zmiany w *ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, z późn. zm.)*.

Wskazane w art. 6 pkt 1 zmiany związane są z wprowadzeniem możliwości przekazywania inwalidom wojennym i wojskowym mieszkającym za granicą świadczeń przez organy emerytalno – rentowe.

Natomiast art. 6 pkt 2 dotyczy wyłączenia dodatku pieniężnego przyznanego inwalidom wojennym od potrąceń i egzekucji w zakresie świadczeń emerytalno – rentowych.

Wprowadzane w art. 7 zmiany w *ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518, z późn. zm.)* są konsekwencją wprowadzenia zmian w zakresie uprawnień przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych oraz cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych.

Art. 8 wprowadza zmiany w *ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793, z późn. zm.)*, dzięki którym represjonowani politycznie żołnierze zastępczej służby wojskowej nabędą prawo do pierwszeństwa w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz prawo do uzyskania świadczenia specjalistycznego bez konieczności posiadania skierowania do lekarza ubezpieczenia zdrowotnego.

Art. 9 wprowadza zmiany w *ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz. U. poz. 1824, z późn. zm.)*.

Na podstawie wprowadzonej zmiany przez art. 9 pkt 1 osoby będące cywilnymi niewidomymi ofiarami wojny uzyskają prawo do dodatkowego świadczenia, jakim jest ryczałt energetyczny.

Dzięki zmianom wprowadzonym przez art. 9 pkt 2 Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych będzie mógł udzielić pomocy pieniężnej tym beneficjentom wymienionej ustawy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej lub których dotknie jakieś niekorzystne zdarzenie losowe.

Natomiast art. 10 dotyczy zmian w *ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. poz. 693, z późn. zm.)*.

Art. 10 pkt 1 reguluje kwestię zbiegu uprawnień do świadczenia pieniężnego przyznanego na podstawie *ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych* z uprawnieniem do dodatku kombatanckiego, świadczenia w wysokości dodatku kombatanckiego, ryczałtu energetycznego i dodatku kompensacyjnego przyznanego na podstawie *ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego*. W przypadku zbiegu prawa do tych świadczeń na podstawie wskazanych ustaw osobie uprawnionej będzie przysługiwało prawo do świadczeń przysługujących z jednej ustawy zgodnie z wyborem osoby uprawnionej.

Celem art. 10 pkt 2 jest doprecyzowanie kwestii przetwarzania niektórych danych osobowych w postępowaniach o przyznanie świadczenia pieniężnego i pomocy pieniężnej dla działaczy opozycji oraz osób represjonowanych z powodów politycznych.

Z kolei art. 10 pkt 3 wprowadza regulację mającą na celu umożliwienie przekazywania działaczom opozycji antykomunistycznej oraz osobom represjonowanym z powodów politycznych zamieszkałym za granicą należnych im świadczeń. Przewidziany jest transfer świadczeń w walucie wymiennej na rachunek bankowy osoby uprawnionej za granicą w terminie ustalonym przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Regulacja ta ma celu wprowadzenie analogicznego rozwiązania dotyczącego transferu świadczeń za granicę, jak ma to miejsce w przypadku kombatantów mieszkających za granicą.

Art. 11 reguluje kwestie powstałe w związku z wprowadzonymi zmianami.

Na podstawie art. 11 ust. 1 organy emerytalne prześlą Szefowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wykaz osób uprawnionych do świadczeń na podstawie *ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych* oraz *ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych*. Pozwoli to uzupełnić istniejącą w UdSKiOR bazę ofiar represji i umożliwi mu weryfikację praw wnioskodawców do uzyskania pomocy pieniężnej.

Na podstawie przepisów art. 11 ust. 2 organy rentowe i emerytalne wydadzą z urzędu decyzje o przyznaniu nowych świadczeń cywilnym niewidomym ofiarom wojny i represjonowanym żołnierzom.

Art. 12 upoważnia Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych do wydania – na wniosek zainteresowanego – zaświadczeń umożliwiających korzystanie przez represjonowanych żołnierzy z uprawnień do uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej poza kolejnością oraz świadczeń specjalistycznych bez skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego.

Na mocy przepisu art. 13 osoby, które zostały inwalidami wskutek prowadzenia działalności kombatanckiej, a którym wydano legitymacje osoby represjonowanej, będą mogły automatycznie otrzymać książki inwalidy wojennego, bez obowiązku stawiennictwa przed komisjami lekarskimi. Warunkiem dokonania takiej wymiany dokumentów będzie przedłożenie organowi rentowemu zaświadczenia Szefa UdSKiOR, iż pobyt w niewoli, więzieniu czy obozie był konsekwencją prowadzenia przez wnioskodawcę działalności

kombatanczej lub działalności z nią równorzędnej w rozumieniu ustawy *o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego*.

Z kolei art. 14 przesądza kwestię wypłaty świadczeń dla osób, którym przyznano już świadczenia na podstawie *ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych* i *ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego*.

Natomiast art. 15 przesądza o zachowaniu prawa do świadczeń dla wdów albo wdowców po kombatantach, którzy nie spełniliby, wprowadzonego nowelizacją w *ustawie o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego*, warunku posiadania obywatelstwa polskiego lub Karty Polaka.

Art. 16 stanowi o wypłacie z urzędu dodatku do renty inwalidzkiej inwalidom wojennym od dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej tj. od dnia 1 września 2018 r.

Przepis art. 17 ustala datę wejścia ustawy w życie na dzień 1 września 2018 r.

Rozwiązania zawarte w projekcie będą generowały obciążenie budżetu państwa oraz budżetów organów rentowych kwotą 290 mln zł w ciągu 10 lat. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że coroczne wydatki na realizację zobowiązań budżetu państwa z tytułu różnych ustaw regulujących prawa osób walczących o niepodległość i ofiar obu totalitaryzmów ulegają zmniejszaniu (z powodu stale rosnącej śmiertelności beneficjentów), konieczność sfinansowania kosztów ustawy spowoduje jedynie mniejsze niż obecnie tempo spadku kosztów realizacji ustawy o kombatantach.

Jeżeli chodzi o obciążenia budżetu państwa z tytułu przyznania inwalidom wojennym dodatku do renty inwalidzkiej, przyjmując, że proponowana kwota tego dodatku będzie wynosiła 850 zł miesięcznie, a także przy założeniu, że dodatek będzie wypłacany w pierwszym roku przez 4 miesiące dla 3 tysięcy osób, łączny szacowany koszt wprowadzenia dodatku w pierwszym roku obowiązywania nowych regulacji wyniósłby 10,2 mln zł. W kolejnych latach, z przyczyn naturalnych (przyjęto 15% spadek liczby osób uprawnionych), łączna kwota dodatków wypłacanych inwalidom wojennym będzie sukcesywnie się zmniejszać, poczynając od 26 mln zł w pierwszym pełnym roku obowiązywania nowych regulacji do 7 mln zł w dziesiątym roku obowiązywania regulacji.

Projekt nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204) projekt nie podlega opinii właściwych instytucji i organów Unii Europejskiej, w tym Europejskiego Banku Centralnego. Projektowana ustawa nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów projekt zostanie zamieszczony w Biuletynie informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny z dniem skierowania do uzgodnień i konsultacji publicznych.

Nazwa projektu

Ustawa o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz niektórych innych ustaw

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, sekretarza stanu lub Podsekretarza stanu

Pan Marcin Zieleniecki Podsekretarz Stanu w MRPiPS

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu

Departament Ubezpieczeń Społecznych

Tel. 22 661 17 38

Data sporządzenia

17 listopada 2017 r.

Źródło:

Inicjatywa własna

Nr w wykazie prac UD 319

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

1. Obowiązujące przepisy *ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego* wymagają uaktualnienia, a także zmian zmierzających do pełniejszej realizacji jej celów – czyli honorowania osób zasłużonych w walce o niepodległość.
2. Przyjście z pomocą inwalidom wojennym poprzez przyznanie im prawa do dodatku do renty inwalidzkiej oraz wprowadzenie możliwości przekazywania przez organy emerytalno – rentowe świadczeń inwalidom wojennym i wojskowym mieszkającym za granicą.
3. Zbyt mocno zróżnicowane traktowanie ofiar represji politycznych okresu stalinowskiego. Obecnie żołnierze zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudniani, w latach 1949–1959, w kopalniach węgla, kamieniołomach i zakładach rud uranu, żołnierze z poboru z 1949 r., wcieleni do nadkontyngentowych brygad „Służby Polsce” i przymusowo zatrudniani w kopalniach węgla lub kamieniołomach oraz żołnierze przymusowo zatrudniani w batalionach budowlanych w latach 1949–1959, otrzymują pewne świadczenia na podstawie *ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych*. Choć ustawodawca uchwalając powyższą ustawę w 1994 r. uznał, że wspomniane kategorie żołnierzy podlegały represjom politycznym, to – z powodów głównie finansowych – nie zdecydował się na przyznanie im takich samych uprawnień, jak innym ofiarom represji stalinowskich, które korzystają z uprawnień określonych w ustawie kombatanckiej. Wskutek takiej decyzji, uprawnienia osób represjonowanych politycznie w najmroczniejszym okresie powojennej historii Polski są mocno zróżnicowane, co nie znajduje uzasadnienia w kontekście zasady równego traktowania obywateli i zasad sprawiedliwości społecznej.
4. Niemożność zaspokojenia swoich potrzeb socjalnych przez część środowiska cywilnych niewidomych ofiar wojny (czyli osób, które zostały uznane za całkowicie niezdolne do pracy wskutek utraty wzroku będącego następstwem działań wojennych lub wybuchu niewypału) oraz osób deportowanych do pracy przymusowej w okresie II wojny światowej. Obecnie cywilnym niewidomym ofiarom wojny przysługują uprawnienia określone w *ustawie o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych*. Najważniejsze z nich to prawo do specjalnego świadczenia w wysokości renty socjalnej (obecnie to 840 zł), a także do dodatku pielęgnacyjnego (209,59 zł), który dodatkowo może zostać zwiększony o 50% w przypadku osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Ponadto cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych przysługuje prawo do bezpłatnego zaopatrzenia w leki. Z kolei osoby deportowane do pracy przymusowej lub osadzone w obozach pracy otrzymują wyłącznie świadczenie pieniężne, którego wysokość uzależniona jest od długości represji i wynosi maksymalnie 209,59 zł, jeśli represje trwały co najmniej 20 miesięcy (gdy represje były krótsze, świadczenie jest wypłacane w kwocie proporcjonalnie niższej). Jednak w przypadku części osób tworzących te środowiska powyższe świadczenia są niewystarczające do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.
5. Nie znajdujące oparcia w przepisach prawa pozbawienie statusu inwalidy wojennego części trwale poszkodowanych na zdrowiu Weteranów Walk o Niepodległość RP. Problem ten ma swoje źródło w nowelizacji ustawy kombatanckiej dokonanej ustawą z dnia 11 października 2002 r. *o zmianie ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych*

i wojskowych oraz ich rodzin, ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych. W wyniku tej nowelizacji wprowadzono do obrotu nowy dokument, legitymację osoby represjonowanej, która w zamierzeniach miała poświadczać uprawnienia osób, które doznały trwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek pobytu w obozach lub więzieniach, który to jednakże pobyt nie miał związku z prowadzeniem przez daną osobę działalności kombatanckiej. Tym osobom, które znalazły się w obozach wskutek prowadzenia działalności kombatanckiej, i tam doznały trwałego uszczerbku na zdrowiu, winna być wydana książka inwalidy wojennego. Praktyka stosowania tych przepisów przez organy rentowe, niektóre sądy i wojskowe komisje lekarskie – zwłaszcza w pierwszym okresie – nie znajdowała oparcia w przepisach prawa i część inwalidów wojennych została bezprawnie pozbawiona tego statusu i potwierdzających go dokumentów. Próby zmiany tej praktyki w sposób pozaustawowy okazały się skuteczne jedynie częściowo i wciąż wielu inwalidów wojennych nie może uzyskać właściwych dokumentów umożliwiających korzystanie z należnych tej grupie uprawnień.

6. Nowelizacja ustawy *o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz niektórych osobach będących ofiarami represji politycznych* przyznała tym dwóm kategoriom beneficjentów prawo do świadczenia pieniężnego, które – w odróżnieniu do rozwiązań dotychczasowych – nie jest zależne od osiąganych przez nich dochodów. Zrodziło to sytuację, że te same zdarzenia, które są podstawą do przyznania świadczeń z tej ustawy, są jednocześnie zdarzeniami, które powodują powstanie prawa do świadczeń pieniężnych przyznawanych na podstawie *ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego*. Sytuacja taka jest niewskazana ze względu na zasadę oszczędnego i racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi.

4. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Analiza powyższych problemów, przy konstatacji bezskuteczności podejmowanych działań w ramach istniejącego stanu prawnego, prowadzi do wniosku, że konieczna jest interwencja ustawodawcy polegająca na:

1. Nowelizacja ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. *o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1255, z późn. zm.) dotyczy uchylecia przepisów niestosowanych, gdyż ich adresaci (tj. uczestnicy I wojny światowej, powstań śląskich, powstania wielkopolskiego czy członkowie Brygad Międzynarodowych) już nie żyją, doprecyzowania uprawnień przysługujących członkom rodzin pozostałym po kombatantach będących inwalidami wojennymi oraz uprawnień przysługujących osobom przebywającym w miejscach represji poprzez wyłączenie prawa do dodatku do renty inwalidzkiej, który ma przysługiwać wyłącznie inwalidom wojennym, uchylecia nierealizowanych od 2000 r. przepisów nakładających na gminy obowiązek udzielania pomocy pieniężnej kombatantom i ofiarom represji będącym w trudnej sytuacji materialnej, gdyż pomoc ta jest od wielu lat udzielana wyłącznie przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Nowelizacja ustawy dotyczy także uzupełnienia luki w prawie dotyczącej wymogu posiadania obywatelstwa polskiego. Do tej pory wymóg posiadania obywatelstwa polskiego – jako warunku korzystania z uprawnień określonych w ustawie – dotyczył tylko kombatantów i osób represjonowanych, nie dotyczył zaś pozostałych po nich wdów. Sytuacja ta uprzywilejowywała wdowy – proponowana zmiana usuwa ten mankament. Nowelizacja zawiera rozwiązania dotyczące nieprzyznawania uprawnień kombatanckich (lub ich pozbawiania) członków tych oddziałów partyzantki sowieckiej, które prowadziły działania przeciwko polskim obywatelom i polskim oddziałom, co miało miejsce szczególnie często na terenach dawnych Kresów RP. Jak również dotyczy usunięcia z katalogu środków dowodowych, wykorzystywanych w postępowaniu o przyznanie uprawnień kombatanckich, rekomendacji wniosków wystawianych przez stowarzyszenia kombatanckie, umożliwienia wznowienia postępowania w przedmiocie uprawnień kombatanckich w sytuacji, kiedy pojawią się w sprawie nowe dowody dzięki coraz szerszemu dostępowi do archiwaliów wytworzonych po 1944 r., prowadzenia rozwiązania polegającego na pozbawieniu uprawnień kombatanckich z chwilą wydania decyzji przez Szefa Urzędu.
2. Nowelizacja ustawy z dnia 29 maja 1974 r. *o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin* (Dz. U. z 2016 r. poz. 871, z późn. zm.) stanowi realizację zobowiązania Państwa Polskiego do otaczania szczególną opieką inwalidów wojennych. Wprowadzona zmiana ma na celu realizację zobowiązania poprzez przyznanie inwalidom wojennym dodatku do renty inwalidzkiej w wysokości 850 zł, który będzie waloryzowany na zasadach i w terminie dla emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wprowadzona zostaje także możliwość przekazywania przez organy emerytalno – rentowe świadczeń pieniężnych inwalidom wojennym i wojskowym mieszkającym za granicą. Wprowadzone rozwiązania dotyczące transferu świadczeń za granicę w przypadku inwalidów wojennych i wojskowych są analogiczne do uregulowań umożliwiających transferowanie świadczeń pieniężnych przysługujących kombatantom zamieszkałym za granicą.
3. Nowelizacja ustawy z dnia 2 września 1994 r. *o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1373) ma przynieść rezultat, którym będzie

przyznanie represjonowanym w okresie stalinowskim żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym zbliżonych uprawnień, jakie przysługują ofiarom represji stalinowskich wymienionym w ustawie o kombatantach. Skutkiem tych zmian będzie m. in. zwiększenie wypłacanych przez organy rentowe tym żołnierzom świadczeń pieniężnych o ok. 61 zł miesięcznie, umożliwienie korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej poza kolejnością, możliwość uzyskania dodatkowej pomocy pieniężnej.

4. Nowelizacja ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1001) oraz ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz. U. poz. 1824, z późn. zm.), pozwoli Szefowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych przyznawać specjalną pomoc pieniężną (na indywidualny wniosek) osobom deportowanym do pracy przymusowej i osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i ZSRR oraz cywilnym niewidomym ofiarom wojny znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. Pozwoli to na zaspokojenie materialnych potrzeb osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji lub dotkniętych jakimś niekorzystnym zdarzeniem losowym. Ponadto cywilne niewidome ofiary wojny otrzymałyby dodatkowe świadczenie – ryczałt energetyczny w wys. 166,05 zł.
5. Nowelizacja ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. poz. 693, z późn. zm.) reguluje kwestie zbiegu świadczeń oraz przekazywania świadczeń za granicę.
6. Wprowadzenia do porządku prawnego przepisów, dzięki którym osoby, które zostały inwalidami wskutek prowadzenia działalności kombatanckiej, a którym nieprawnie wydano legitymacje osoby represjonowanej, będą mogły „automatycznie” otrzymać książki inwalidy wojennego, bez obowiązku ponownego stawiennictwa przed komisjami lekarskimi.
7. W przypadku zbiegu uprawnień do świadczeń pieniężnych przysługujących na podstawie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego i ustawie o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz niektórych osobach będących ofiarami represji który to zbieg wynika z tego samego zdarzenia, uprawnionemu będą przysługiwać prawo wyboru świadczeń pieniężnych z jednej ustawy.

5. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W większości krajów europejskich istnieją przepisy, które przewidują otaczanie przez państwo specjalną opieką weteranów wojen toczonych przez te kraje oraz osób prześladowanych przez reżim hitlerowski (w krajach dawnego bloku wschodniego specjalne świadczenia otrzymują również represjonowani przez reżim komunistyczny). Zakres tych świadczeń jest jednak w każdym kraju odmienny; z reguły są to świadczenia pieniężne oraz różnego typu ulgi i ułatwienia. Zatem proponowane rozwiązania, choć co do zasady w skali europejskiej są powszechne, to jednak w szczegółach nie mają swoich odpowiedników w ustawodawstwie innych krajów (bo np. nie występowały w nich specjalne formacje wojskowe, do których pobór miał charakter polityczny, a osoby wcielone pracowały przymusowo w kamieniołomach czy przy wydobywaniu rud uranu).

6. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Żołnierze przymusowo zatrudniani z powodów politycznych w kopalniach, kamieniołomach, batalionach budowlanych oraz pozostałe po nich wdowy	19 500	Wyliczenia Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych na podstawie danych z organów rentowych	Wzrost dochodów, łatwiejszy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej, uzyskanie możliwości dodatkowej pomocy pieniężnej.

Osoby występujące o przyznanie uprawnień kombatanckich	5 000	Szacunki Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych	Zwolnienie z obowiązku rekomendowania przedkładanych wniosków o uprawnienia kombatanckie przez stowarzyszenia zrzeszające kombatantów i osoby represjonowane.
Cywilne niewidome ofiary wojny	250 osób	Wyliczenia Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych na podstawie danych z organów rentowych	Możliwość uzyskania ryczałtu energetycznego a także pomocy pieniężnej w trudnej sytuacji materialnej lub w przypadku wystąpienia zdarzeń losowych.
Osoby deportowane do pracy przymusowej lub osadzone w obozach pracy w czasie II wojny światowej	70 000 osób	Dane Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych	Możliwość uzyskania pomocy pieniężnej w trudnej sytuacji materialnej lub w przypadku wystąpienia zdarzeń losowych.
Inwalidzi wojenni	3 000 osób	Wyliczenia Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na podstawie danych z organów rentowych	Wzrost dochodów inwalidów wojennych.
Organy rentowe	5	Dane administracyjne	Obowiązek wydania ok. 19,5 tys. decyzji administracyjnych.
Szef UdSKIOR	1	Dane administracyjne	Wydanie w ciągu kilku lat ok. 14 tys. zaświadczeń dla represjonowanych żołnierzy, rozpoznanie dodatkowych tys. wniosków o przyznanie pomocy pieniężnej.

7. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204).

Projekt został przedstawiony do zaopiniowania, w trybie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) i ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2015 r. poz. 2029) następującym partnerom społecznym:

- 1) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
 - 2) NSZZ „Solidarność”;
 - 3) Forum Związków Zawodowych;
 - 4) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 5) Konfederacji „Lewiatan”;
 - 6) Związkowi Rzemiosła Polskiego;
 - 7) Związkowi Pracodawców – Business Centre Club
- oraz Radzie Dialogu Społecznego, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. poz. 1240).

Projekt ustawy zostanie poddany również konsultacjom publicznym z następującymi partnerami:

- 1) Związkiem Represjonowanych Politycznie Żołnierzy Górników;
- 2) Związkiem Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) Światowym Związkiem Żołnierzy Armii Krajowej;

- 4) Związkiem Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych;
- 5) Ogólnopolskim Związkiem Osób Represjonowanych Politycznie „Bataliony Robocze”;
- 6) Związkiem Sybiraków;
- 7) Stowarzyszeniem Niewidomych Cywilnych Ofiar Wojny;
- 8) Stowarzyszeniem Polaków Represjonowanych przez III Rzeszę;
- 9) Stowarzyszeniem Wolnego Słowa;
- 10) Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Internowanych i Represjonowanych;
- 11) Związkiem Weteranów Trzeciej Konspiracji 1956 – 1989;
- 12) Stowarzyszeniem Osób Internowanych i Represjonowanych w Stanie Wojennym Regionu Radomskiego;
- 13) Ogólnopolską Federacją Stowarzyszeń Represjonowanych w Stanie Wojennym;
- 14) Stowarzyszeniem „Pamięć Jastrzębska”;
- 15) Stowarzyszeniem Kobiet Internowanych, Więzionych, Represjonowanych w Stanie Wojennym Regionu Mazowsze;
- 16) Radą do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych przy Szefie UdSKIOR.

8. Wpływ na sektor finansów publicznych

	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
Organy rentowe												
Wydatki ogółem	17,8	45,68	40,65	36,20	32,23	28,59	25,49	22,73	20,30	18,18	287,23	
budżet państwa	1,99	5,95	5,94	5,94	5,94	5,81	5,81	5,81	5,81	5,81	54,81	
JST												
Organy rentowe	15,19	39,73	34,71	30,26	26,29	22,78	19,68	16,92	14,49	12,37	232,42	
Saldo ogółem	-17,18	-45,68	-40,65	-36,20	-32,23	-28,59	-25,49	-22,73	-20,30	-18,18	-287,23	
budżet państwa												
JST												
Organy rentowe												
Źródła finansowania	Budżet państwa.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Wyliczenia obciążeń budżetu państwa dotyczą:</p> <p>1) Wydatków z budżetu Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych - w pierwszych 5 latach UdSKIOR będzie wysyłać zaświadczenia o uprawnieniach dla represjonowanych żołnierzy, gdzie koszt wytworzenia i wysyłki 1 szt. będzie wynosił 6 zł (szacowany roczny rozkład wpływających do UdSKIOR wniosków o wydanie zaświadczenia to 8tys.-4tys.-1tys.-500-500 dla lat 2018-2022).</p> <p>- wzrost liczby nowych wniosków o przyznanie pomocy pieniężnej (ok. 6 500, przy założeniu podobnej proporcji składających wnioski do ogółu uprawnionych jak przy beneficjentach ustawy kombatanckiej), a także konieczność wydania ok. 14 tys. zaświadczeń dla represjonowanych żołnierzy będzie wymagał zwiększenia zatrudnienia w Urzędzie o 7 etatów. Przeciętny koszt 1 etatu dla Urzędu wraz z pochodnymi wynosi 5 144 zł. W związku z faktem, że – jak wynika z danych UdSKIOR – śmiertelność środowisk uprawnionych do pomocy w minimalnym stopniu wpływa na spadek liczby wniosków o pomoc, dla</p>											

pierwszych pięciu lat przyjęto koszt dla 7 etatów, dla kolejnych pięciu – koszt 5 etatów (w latach 2012-2016 środowisko uprawnionych zmalało z 357 tys. do 256 tys. zaś liczba wniosków o pomoc spadła jedynie z 18,8 tys. na 17,8 tys.).

- wzrost liczby potencjalnych beneficjentów pomocy pieniężnej (represjonowani żołnierze, osoby deportowane do pracy przymusowej, cywilne niewidome ofiary wojny) powinien spowodować proporcjonalne zwiększenie środków w budżecie Urzędu z przeznaczeniem na tę pomoc. Biorąc pod uwagę wysokość otrzymywanych obecnie środków na pomoc dla określonej liczby wnioskodawców, to po ich proporcjonalnym zwiększeniu kwota analogicznego zwiększenia środków powinna wynieść 5,5 mln zł. Środki te nie powinny ulegać zmniejszeniu w związku ze śmiertelnością środowiska – jak wskazano wyżej, w zależności między zjawiskiem śmiertelności w grupie uprawnionych a liczbą wpływających wniosków nie jest proporcjonalna. Ponadto utrzymanie środków w stałej wysokości umożliwi Urzędowi wypłacanie pomocy relatywnie wyższej niż obecnie (wraz z wiekiem rosną wydatki osób uprawnionych, więc środki na pomoc dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji – w skali wydatków państwa znikome – nie powinny ulegać zmniejszeniu, by pomoc nie miała przymiotu „symbolicznej”).

Wyliczenia obciążenia budżetów organów rentowych (ZUS, KRUS, Wojskowe Biuro Emerytalne, Zakład Emerytalno-Rentowy MSW, Biuro Emerytalne Służby Więziennej) dotyczą wydatków na pokrycie różnicy między wysokością świadczeń obecnie wypłacanych represjonowanym żołnierzom, a świadczeniami w wysokości po zmianach. Oparto na następujących założeniach: różnica między świadczeniami dla żołnierzy (ryczałt energetyczny + świadczenie pieniężne) a świadczeniami dla kombatantów (ryczałt energetyczny, dodatek kombatantski i dodatek kompensacyjny) wynosi w 2017 r. ok. 61 zł.(obliczenia UdSKIOR na podstawie danych z ZUS). Przyjęto, że wielkości te będą corocznie rosły o wskaźnik waloryzacji rent i emerytur (inflacja + 20% wzrostu realnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej). Jednocześnie uwzględniono wskaźnik śmiertelności środowiska w najbliższych latach - 11%, 11%, 12%, 12%, 14%, 15%, 16%, 17%, 18%. Ponadto uwzględniono przyznanie cywilnym niewidomym ofiarom wojny ryczałtu energetycznego – przy wyliczeniach kosztów uwzględniono jego wzrost 5% rocznie (średni wzrost tego świadczenia w ostatnich 12 latach) i prognozowaną śmiertelność środowiska – też 5% rocznie. Jeżeli chodzi o obciążenia budżetu państwa z tytułu przyznania inwalidom wojennym dodatku do renty inwalidzkiej przyjmując, że proponowana kwota tego dodatku będzie wynosiła 850 zł miesięcznie, a także przy założeniu, że dodatek będzie wypłacany w pierwszym roku przez 4 miesiące dla 3 tysięcy osób, łączny szacowany koszt wprowadzenia dodatku w pierwszym roku obowiązywania nowych regulacji wyniósłby 10,2 mln zł. W kolejnych latach, z przyczyn naturalnych (przyjęto 15% spadek liczby osób uprawnionych), łączna kwota dodatków wypłacanych inwalidom wojennym będzie sukcesywnie się zmniejszała, począwszy od 26 mln zł w pierwszym pełnym roku obowiązywania nowych regulacji do 7 mln zł w dziesiątym roku obowiązywania regulacji.

9. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Niemierzalne	obywatele	Wzrost poczucia godności wśród Weteranów Walk o Niepodległość RP, cywilnych ofiar wojny, osób deportowanych do pracy przymusowej oraz osób represjonowanych przez reżim komunistyczny						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń								

--	--

10. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

Inwalidzi wojenni, którym bezzasadnie wydano legitymację osoby represjonowanej, będą mogli uzyskać należną im książkę inwalidy wojennego w procedurze uproszczonej, bez konieczności stawiania przed wojskową komisją lekarską. Osoby starające się o uprawnienia kombatanckie nie będą musiały przedstawiać swoich wniosków do zaopiniowania przez stowarzyszenia zrzeszające kombatanatów i osoby represjonowane. Jednocześnie represjonowani żołnierze otrzymają nowy dokument (zaświadczenie), który będzie potwierdzał ich prawo do świadczeń opieki zdrowotnej poza kolejnością.

11. Wpływ na rynek pracy

Projekt nie ma wpływu na rynek pracy.

12. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Nabywanie przez represjonowanych politycznie żołnierzy prawa do uzyskiwania świadczeń opieki zdrowotnej poza kolejnością oraz umożliwienie im łatwiejszego dostępu do lekarzy specjalistów przyczyni się do polepszenia stanu zdrowia w tej grupie społecznej.

13. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Nie dotyczy

14. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja efektów zrównania świadczeń pieniężnych dla represjonowanych żołnierzy ze świadczeniami dla innych grup osób represjonowanych wymienionych w ustawie kombatanckiej jest niecelowa, gdyż fakt ten nastąpi automatycznie, „z urzędu” – w momencie wejścia w życie ustawy organy rentowe będą wypłacały świadczenia danej kategorii osób w wyższej wysokości.

Po dwóch latach od wejścia ustawy w życie Szef UdSKIOR dokona analizy liczby:

- wydanych zaświadczeń dla nowych uprawnionych umożliwiających korzystanie przez nich z uprawnień (uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej poza kolejnością, zdrowotnego świadczenia specjalistycznego bez konieczności skierowania od lekarza ubezpieczenia),
- cywilnych niewidomych ofiar wojny i osób deportowanych do pracy przymusowej, którym udzielono pomocy pieniężnej,
- kombatantów, którym wydano dokument, o których mowa w art. 12 projektu,
- osób, którym odmówiono przyznania uprawnień dla wdów po kombatantach z powodu niespełniania warunków ustawowych po zmianie prawa,
- osób, którym odmówiono świadczenia pieniężnego przyznawanego na podstawie *ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych*, z uwagi na zbieg z tytułu *ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego*.

15. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)